

“አመሪካ ንሓይልታት ምክልኻል ትግራይ ከትድግፍ አለዋ”

ብማይክል ፋቢን። ምንጩ፡ [1945](#)

(google translation)

"ስለዚ አመሪካ እንታይ ከትግር ትኽእል? መጀመርያ ንትግራይ ሰብአዊ ቀረብ ብነፋሪት ከውርዶ ይኽእል እዩ። ካልኣይ፡ አመሪካ ንትግራይ ብንኣሸቱ ኣጽዋርን ተተኮስትን ከምኡ'ውን ብቴክኖሎጂ ጸረ-ሰብ ኣልቦ ነፈርቲ ከትድግፍ'ውን ከትሓስብ ትኽእል እያ። ሳልሳይ፡ አመሪካ ብመሰረቱ ስትራቴጂ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዳግማይ ከትሓስቡ አለዋ። ኣብይ ንኢሰያስ ምእዙዝ ስለ ዝኾነ ንዘባና ከቢድን እናዓቦ ዝኸይድ ዘሎን ሓዲጋ ምዃኑ'ዩ ዝሕብር። ኢትዮጵያ ዲሞክራሲ ይግብኣ።"

ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ኣብይ ኣሕመድ፡ ኣብ ልዕሊ ክልል ትግራይ ዘካየዱ ኩናት፡ ሓዚ ናብ ካልኣይ ዓመቱ ይቐርብ ኣሎ። ኣቢይ ኣብ ልዕሊ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ትግራይ ዘለዎ ፅልኢ ኣብ ልዕሊ ሓዲ ሙሉእ ብሄር ሓባራዊ መቐጻዕቲ፡ ማለት ንትግራይ ብጥሜት ምቕጻዕን ብሄረ ተጋሩ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ምእሳርን ዘመኸንዮሉ ኣይኮነን።"

ዓመጽን መሓዘትን ኣብ ኢትዮጵያ

ኣብዮ ንትግራይ ብወተሃደራዊ መዳይ ንምጭፍላቕ ዝገበሮ ጻዕሪ ፈሺሉ ጥራሕ ዘይኮነስ ቁጠባዊ ዕድል ኢትዮጵያ ንድሕሪት ከምዝምለስ ገይርዎ እዩ። ምምሕዳር ባይደን፡ ብዘተ ልዝብ ንምፍታሕ ምትብባዕ ቅኑዕ እኳ እንተነበረ፡ ሎሚ ኣቢይ ግን ንዲፕሎማሲ ኣብ ከንዲ ንፍታሕ፡ ንትግራይ እናጠመየ ዳግም ንምጥርፍና ከም መካኒዝም ይጥቀሙ ምዃኑ ብሩህ እዩ። ዲፕሎማሲ ዝሰርሕ፡ ክልቲኦም ወገናት ቅንዕና ምስ ዘርእዩ ጥራሕ እዩ፤ ኣብይ ድማ ከምዘይኮነ ኣርእዩ እዩ።

ሎሚ ቀንዲ መሓዘ ኣብይ፡ ውልቀመላኺ ኤርትራ ኢሳይያስ ኣፍወርቂዮ። ዝሓለፈ ሰሙን ንትግራይ ንምጥቃዕ ኢልካ ብኣሸሓት ዝቐጸሩ ሓይልታት ኤርትራ ናብ ኢትዮጵያ ክፈሰሱ እንከለዉ፡ ኤርትራ ድማ ንትግራይ ብከበድቲ ብረት ትሃርማ ኣላ። ኣብይ፡ ካብ ኢራንን ቱርክን ሰብ ኣልቦ ነፈርቲ ብምእታው ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይ፡ ሆስፒታላት፡ መጎዓዝያ ረድኤት ከምዝጥቀም'ውን ይግለፅ። ኣብይ ኣንጻር ብጾቱ ኢትዮጵያውያን ምስ ባዕዳዊ ሓይሊ ከም ዝውግን ዝግለጽ ምዃኑ፡ ከም ሃገራዊ መራሒ ዝፈልጦ ሕጋውነት ዘጥፍእ እዩ። ዝኾነ ይኹን ናፃ ናይ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ይኹን ናይ ዓለም ለኽ ቤት ፍርዲ ገበን ምርመራ ኣብ ኩነታት ትግራይ ዝቃወም ዝሕብእ ነገር ከምዘለዎ እዩ ዘመልከት። ሎሚ ኣብይ ቀታሊ ውህደት፡ ሜጋሎማኒያን፡ ዘይብቐጻትን ንኢትዮጵያ ካብ ዝተመረጸ አመራርሓ ትግራይ ንላዕሊ ኣብ ሓዲጋ የእትዋ ኣሎ ።

አመሪካ ኣብቲ ግጭት ኣብ ባይታ ጣልቃ ከትኣቱ ዝኾነ ረብሓ የብላን፡ ኣብ ውጽኢቱ ግን ፍሉይ ረብሓ አለዋ። እታ ካልኣይቲ ዝበዝሐ ህዝቢ ዘለዋ ሃገር ኣፍሪቃ ምስታ ኣዝያ ዓፋኒት ሃገር ኣፍሪቃ እናተሰለፈት ርሒቕካ ምጽናሕ ሓዲጋ'ዩ። ተጋሩ ክጠምዩን ክሓርዱን ምርኣይ ዘይስነምግባራዊ እዩ። ኣርሒቕካ ዘይምጥማት እውን እዩ። ተጋሩ ንህላወኡም ዝቃለሱ፡ ከምቶም መጥቃዕቲ ፍሰያ ዝገጠሞም ዩክሬናውያን ካሊእ ኣማራጺ የብሎምን። ክድሕኑ እዮም፤ ካብቲ ናይ ኢሳይያስ ባሮት ወተሃደራት ኣዝዩ ዝዓቦዩ ድርኪት

አለምም። ሞሽንግተን፡ ተጋሩ ምስዚ ኩሉ ናይ ዲሞክራሲን ሰብአዊ መሰላትን ዘረባታት ኣብ ናይ ጸበባ ሰዓቶም ሸለል ከም ዝበለቶም እንተተሰሚዖም ዋጋ ክትከፍል እያ።

አሜሪካ ስጉምቲ ክትወስድ ኣለዋ።

ስለዚ ኣመሪካ እንታይ ክትገብር ትኽእል?

መጀመርያ ንትግራይ ሰብአዊ ቀረብ ብነፋሪት ከውርዶ ይኽእል እዩ። እዚ ማለት ንሓንቲ ተጻባኢት ኤርትራ ምብራር ማለት'ኳ እንተኾነ፡ ኣብ ዘመነ ክሊንተን ንዳርፉር ዝድግፍ ዝነበረ፡ ኣብ ዘመነ ኦባማ ንእስላማዊ መንግስቲ ዝዋግኡ ሲርያውያን ኩርዳውያን ዝድግፍ ዝነበረ ግን ቅድመ ኩነት ኣሎ። ኣመሪካ ንግዚኡ ንነፈርታ ንምክልኻል በረራ ዝኽልክል ዞባ ክትሰርሕ እንተድኣ ኣድልይዋ፡ ከምኡ ይኹን።

ካልኣይ፡ ኣመሪካ ንትግራይ ብንኣሸቱ ኣጽዋርን ተተኮሰትን ከምኡ'ውን ብቴክኖሎጂ ጸረ-ሰብ ኣልቦ ነፈርቲ ክትድግፍ'ውን ክትሓስብ ትኽእል እያ። ኣብይ እንተ ኣማረረ፡ ባይዶን ብወገኑ ቅንዕና ዘለዎ ዲፕሎማሲ - እቲ ሰብአዊ ከበባ ትግራይ ሙሉእ ብሙሉእ ብምልዓል - ኣድላይነት ተወሳኺ ሓደ ወገናዊ ስጉምትታት ከወግድ'ዩ ዝብል ሓሳብ ጥራይ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ሳልሳይ፡ ኣመሪካ ብመሰረቱ ስትራቴጂ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዳግማይ ክትሓስበሉ ኣለዋ። ኣብይ ንኢሲያስ ምእዙዝ ስለኾነ" ንዘባና ከቢድን እናዓበየ ዝኸይድ ዘሎን ሓደጋ ምኻኑ'ዩ ዝሕብር። ኢትዮጵያ ዲሞክራሲ ይግብኣ። ዲፕሎማሲ ናብ ኣዲስ ኣበባ ጥራሕ ካብ ምትኳር፣ ኣሜሪካ ምስ ነፍሲ ወከፍ ፌደራላዊ ዞባታትን ፖለቲካዊ ውድባትን ኢትዮጵያ ቀጥታዊ ዲፕሎማሲያዊ ምትእስሳር ክትምስርት ይግባእ። እዚ ድማ ንልኡላውነት ኢትዮጵያ ዘዳኸም ዘይኮነስ ብዙሕ ባህላዊ ባህርያታ ዘሓይል'ዩ። ሕጂ'ውን ቅድመ-ኣብነት ኣሎ፡- ፕረዚደንት ቱርኪ ረሲብ ጠይብ ኤርዶጋን ምልካዊ ቁጽጽር ኣጣይኹ ንኤምባሲ ቱርኪ ናብ መናውሒ ናይ ዝለገረ ሰልፊ ኣብ ዝቐይረሉ ዘሎ እዋን፡ ሞሽንግተን ንሚኒስትሪ ጉዳይት ወጻኢን ኮንግረስን ንምቕቓስ፡ ንኻልኣት ዓበይቲ ፖለቲካዊ ሰልፍታት ቱርኪ ናይ ውክልና ቤት ጽሕፈታት ክኸፍታ ፈቐደት። ብባዕዳዊ ውልቀ መላኺ ኣቢልካ ርክባት ምፍታሕ ከየድለዩካ ብቐጥታ ምውፋር።

ኩዕሶ ኣብ ሜዳ ኣብይ ክኸውን ኣለዎ፡ ንኹሉ ኢትዮጵያዊ ብሄሩ ብዘየገድስ ብኸብሪ ኣተሓሕዞ ወይ ድማ ንሓንቲ ሓደ እዋን ዓባይ ዝነበረት ሃገር ነባሪ ምብትታን ተሓታቲ ሰብ ኩን።

Source : <https://martinplaut.com/2022/09/10/the-u-s-should-support-the-tigray-defense-forces/>

Now a 1945 Contributing Editor, **Dr. Michael Rubin** is a Senior Fellow at the American Enterprise Institute (AEI). Dr. Rubin is the author, coauthor, and coeditor of several books exploring diplomacy, Iranian history, Arab culture, Kurdish studies, and Shi'ite politics, including "Seven Pillars: What Really Causes Instability in the Middle East?" (AEI Press, 2019); "Kurdistan Rising" (AEI Press, 2016); "Dancing with the Devil: The Perils of Engaging Rogue Regimes" (Encounter Books, 2014); and "Eternal Iran: Continuity and Chaos" (Palgrave, 2005).